Ner 236. ROK 1842. SOBOTA 15 PAŹDZIERNIKA.

Pismo to wychodzi codziennie oprócz niedziel i świąt uroczystych w drukarni Stanisława Gieszkowskiego.

Zaliczenie na trzy miesiące złotych dziesięć miesięcznie złotych cztery, numer pojedynczy groszy dziesięć.

IMIONA RZYMSKIE.
Jutro Gawła Opata.

IMIONA SŁAWIAŃSKIE.
Jutro Radzisław.

GAZETA KRAKOWSKA.

OBSERWACYE METEOROLOGICZNE.

Dzień	godzina	Barometr do 0° Reaumura w miarze Paryzkiej	Stopnie ciepła podług Reaumura	Psychometr	Wiatr	Stan Atmosfery	Zjawiska napowietrzne i rożne uwagi
13	6	27" 1'' 756	+ 3, 6	2,,, 28	ZPn Zachodni średni	Pochmurno	
	2	3, 747	+ 6 8	2, 50	Pn Zachodni mocny	"	
	10	5, 716	+ 2, 7	2, 22	" średni	"	

Wiadomości zagraniczne.

ROSSYA.

Petersburg 30 *Września.*

Przez rozkaz dzienny Cesarski, z dnia 9go Września, J. C. W. W. X. Konstanty Mikołajewicz, mianowany został szefem pułku kargopolskiego dragonów, który ma się zwać pułkiem dragońskim J. C. W. W. X. Konstantego Mikołajewicza.

Z najwyższego J. C. Mości zezwolenia, ma się odbyć w Moskwie, w Czerwcu roku następnego 1843, trzecia wystawa wyrobów rękodzielnych rossyjskich.

Do dnia 15 Września, przybyło do portu Kronsztadzkiego okrętów 934. a odpłynęło 782.

Do dnia 10 Września, przybyło do portu Rygskiego 1085 okrętów, a odpłynęło 946.

Cywilizacya ludu w ostatnim lat dziesiątku zrobiła trudne niemal do uwierzenia postępy w olbrzymiem cesarstwie rossyjskiem; już ona się w jego najodleglejszych częściach ustaliła. Tak się mianowicie ma rzecz w obszernym syberyjskim kraju. Równie w zachodniéj jak wschodniéj Syberyi już się znajdują i jeszcze tworzą zakłady naukowe dla kształcenia młodzieży płci obojéj. Irkuck stolica wschodniéj Syberyi, posiada teraz gimnazyum, całkiem podług nowego regulaminu dla takich szkół wyższych urządzone; większa część tamecznych miast powiatowych posiada szkoły średniego gatunku. W wielu gminach wiejskich gubernii irkuckiéj i jenizejskiéj są szkoły parafialne, po wsiach Burjetów osobne szkoły do nauczenia się po rossyjsku. W mieście powiatowém Troickozawski, w gubernii irkuckiéj znajdują się dwie osobne szkoły, jedna do nauczenia się rossyjsko-mongolskiego, a druga chińskiego języka. Ludność miejscowa licznie obie te szkoły odwiedza. Wychowańcy tychże, wstępując w służbę publiczną; miewają niejakie przywileje. Szkoła dla dzieci niższych kancelistów w Irkucku przyspasabia młodzież do służby cywilnéj. Seminaryum w Irkucku kształci młodych xięży. Niedawno temu obróciła tamże dobroczynna jedna pani część swego majątku na założenie instytutu sierot do wychowania ubogich panienek, który się całkiem z tego funduszu utrzymuje. Jeszcze drugi wybornie urządzony Instytut panieński otrzymał Irkuck w najnowszym czasie za pośrednictwem pana Ruperta, teraźniejszego jeneralnego gubernatora wschodniéj Syberyi, dla panien wyższego stanu. Za ten dobroczynny kierunek; jaki cywilizacya ludu niedawno temu w Syberyi wzięła, mocno są mieszkańcy obowiązani zaradnym i roztropnym rozporządzeniom ministra oświecenia pu-

blicznego, pana Uwarowa. Syberyjskie zakłady naukowe zostają pod bezpośrednim zarządem miejscowych gubernatorów cywilnych, w głównych miastach jednak pod dozorem jeneralnych gubernatorów.

Odessa 14 Września.

N. Król Szwedzki, raczył mianować P. Noworossyjskiego i Bessarabskiego jeneral-gubernatora, hrabiego Woroncowa, kawalerem orderu Serafinów» Na przełożenie o tém N. Cesarzowi Jmci, przez p. vice kanclerza, J. C. M. najłaskawiéj dozwolił br. Woronców przyjąć i nosić wspomniony order Szwedzki.

F R A N C Y A.

Paryż 6 Października.

Rząd ogłasza dziś najnowsze wiadomości z Algieru, które *Journal des Débats* w następujący sposób opowiada: »Raporta o armii afrykańskiéj są wcale pomyślne. Potyczka jenerała Changarnier zawcześnie klęską nazwana jest przeciwnie zwycięztwem. Zresztą ów jenerał nie w odwrocie, lecz w skutek żywego oporu, przy wtargnięciu do południowego agaliku przez kabylów otoczony poniósł wprawdzie stratę ale zrządził nie równie większą w szeregach pokonanego nieprzyjaciela.

Raport jenerała Bugeaud do ministra wojny: »Nasze interesa polityczne ciągle dobrze stoją: największa spokojność panuje od Algieru aż do najodleglejszego krańca prowincyi Titteri i w całym Atlasie na około równiny. Jenerał de Bar, który się obecnie znajduje w pośród pokolenia Beni-Menasser wszędzie jest dobrze przyjmowany. Tylko na południu i na zachodzie musimy boje staczać. Jenerał Changarnier operuje tam na czele małéj kolumny z którą się jazda kalifatu S.di-Ben-Embarak i wszystkich jego agów połączyła. Jego wyprawa najlepsze wydała rezultaty podbijając wszędzie naszych przeciwników, którzy na nowo uznają nasze panowanie. Cieszę się więc że o samych tylko dobrych mogę panu donieść wiadomościach z wyjątkiem dwóch przez jenerała Changarnier w południowym agaliku na dniu 19 i 20 Września stoczonych morderczych bojów ze sławą dla naszego oręża. Nieprzyjaciel wielkie poniósł straty i przekonał się teraz o naszéj odwadze. Jenerał Changarnier zabawi dłużéj w rzeczonym agaliku jak spoczątku sądził. Przy załączeniu jego i jenerała de Bar raportów donoszę panu nader ważną ale dotąd potwierdzenia potrzebującą wiadomość, że jenerał Lamoriciere miał opanować obóz Abd el-Kadera, z jego familią i wszystkiemi jego ludźmi.«

Dziś zaczął król Ludwik Filip 70ty rok życia.

Do wszystkich twierdz i arsenałów we Francyi posłano rozkazy, aby wszystkie zbyteczne lub niepotrzebne działa pozycyjne i moździerze przysłano do Paryża. Mają one być użyte do nowych fortyfikacyj; których budowa olbrzymim postępuje krokiem. Król Ludwik Filip pragnie widzieć całe to dzieło ukończone jeszcze za życia swego. W Vincennes pracują także ciągle nad amunicyą dla tychże fortyfikacyi. Król wiedząc dobrze, że w dzień śmierci wszystkie stronnictwa, we Francyi dadzą sobie *randez vous*, chce tym sposobem zabezpieczyć przyszłość Francyi, a mianowicie spokojne przejście rządów w ręce rejenta, xięcia Nemours.

Najdawniejsza i najlepiéj utrzymana budowla z czasów rzymskich, łazienki Juliana przy ulicy Laharpe, która niegdyś służyła za mieszkanie królom francuzkim, i która pochodzić ma jeszcze z r. 357 po Chrystusie, będzie teraz na nowo wyrestaurowaną.

Legitymiści ponieśli znowu znaczną stratę: niegdyś dama honorowa xiężnéj Berry, hrabina Junigné, umarła po krótkiéj chorobie. Kobiety, szczególniéj pełne ducha, są we Francyi prawdziwemi podporami i dźwigniami stronnictw, i im udaje się częstokroć to, czego mężczyzni dokazać nie mogą. Pominąwszy panie Roland, Tallien i tyle innych kobiet, które przeważny miały wpływ we Francyi na politykę dzienną, wspomniemy tylko, że przywrócenie Burbonów we Francyi ułożone zostało najprzód w salonie wice hrabiny Turpin, i za pomocą kobiet przyszło do skutku. Damy teraźniejszego stronnictwa legitymicznego nie pozostały w tyle swoich poprzedniczek.

W chwili, kiedy Araby w Afryce zatykają we wszystkich stronach chorągiew powstania przeciw Francuzom, odpłynęło z Gibraltaru 25 Sierpnia przeszło 50 skrzyń z bronią angielską do Tangeru, gdzie szczęśliwie przybyły.

S E R B I A.

Od granic serbskich 26 Września.

Konsulowie austryacki, angielski, rossyjski i francuzki przesłali baszy Belgradu notę, w któréj oświadczają że xiążę Michał przez sułtana wyniesiony jest na godność Muszyra i panującego xięcia Serbii, i że każdy nieuznający go za takiego jest buntownikiem względem niego i Porty; tudzież że Wuczycz lud uwiódł i uzbroił przeciw prawéj władzy, przezco zrządził największy nieporządek w kraju; z tego powodu uznają naczelnikiem rządu tylko xięcia Michała Obrenowicza; Wuczycza zaś i jego stronników buntownikami, i upraszają Kiamila baszę, aby im wzbronił wstępu do twierdzy

Belgradzkiéj. Zdaje się że basza dał przeciwną odpowiedź, bo zarządził uroczyste przyjęcie Wuczycza, którego mianawał najwyższym wodzem ludu serbskiego. Będąc naocznemi świadkami tryumfalnego wjazdu Wuczycza do Belgradu konsulowie kazali pozdejmować swoje herby.

Rozmaitości.

O Wpływie planet na losy ludzkie.

Xiążęta indyjscy, szachowie Perscy, Cesarz Chiński i inni monarchowie wschodu, dziś jeszcze badają astrologów o korzystuą godzinę, w każdém ważnem przedsięwzięciu odnoszącém się do spraw państwa. Ludy téj części świata, różniące się religią, mową, zwyczajami i obyczajami, równą przywięzują wiarę do wpływu gwiazd na losy ludzkie. Najoświeceńsze narody starożytności wykształciły Astrologią i oparły jéj system umiejętny na pewnych zasadach; w złotym wieku literatury egipskiéj i arabskiéj największą zwracano uwagę na na tę gałęź umiejętności. U Rzymian za panowania Augusta odznaczył się Munilius jako pisarz astrologiczny w późniejszym czasie wystąpił Juliusz Firmicus w tymże zawodzie. Ptolomeusz, który był ozdobą szkoły Alexandryjskiéj, napisał dzieło »o wpływie i charakterze planet, które, pomimo licznych i głośnych przeciwników, służyło za podstawę wszystkim następnym wiekom w Astrologicznych obserwacyach. W wieku średnim astrologowie należeli do ludu, ich zdania o ważnych na niebie zdarzeniach wpływały stanowczo na sprawy świeckie i duchowne chrześciańskiego świata. Nawet najoświeceńsze i najznakomitsze osoby zajmowały się astrologią. Cesarz Rudolf II. zasięgał rady u najsławniejszych astronomów, jakimi byli Tycho de Brahe którego na swój dwór powołał, i Keppler nieśmiertelny Baco, Tomasz Aquino, Filip Melanchton byli jawnymi zwolennikami Astrologii; Keppler, wskrzesiciel nowszéj astronomii, chciał nauce o astrologii przywrócić wiarę, przekonywając iż jest źródłem wszelkiéj nauki o przyrodzie i ciał niebieskich. W najnowszym czasie Pfaff, professor astronomii i fizyki w Uniwersytecie Elangskim, wstępując w ślady Keplera wystąpił w obronie Astrologii przekonywając dowodnie o stanowczym gwiazd wpływie na czyny i losy ludzkie. Wpływ światła słonecznego i księżycowego na ziemię i jéj mieszkańców jest tak oczywistym, iż nikt o nim ani na chwilę wątpić nie będzie. To samo można wnosić i o gwiazdach, jak nas o tém przekonywa doświadczenie wszystkich ludów i czasów. Wszakże wiadomo z postrzeżeń lekarskich, jak wielkie sprawia skutki na ludziach i zwierzętach dzień, noc, stan księżyca, zaćmienia, konstellacye i t. d. Z tąd powstała wróżba o niebezpiecznych i feralnych dniach; ztąd biorą początek u ludów starożytnych ofiary bóżtwom czynione podczas nowiu którego się lękano, przeciwnie zaś pełni przypisywano zbawienną moc, i większą skuteczność modłów. Podobnym sposobem da się tłomaczyć oznaczenie dni przez jasnowidzących, które dla siebie za najpomyślniejsze uważają; piątek i wtorek mają pierwszeństwo, po nich następuje czwartek i niedziela, reszta tygodnia mniéj sposobna do kuracyi magnetycznych, sympatyi ich z gwiazdami zaprzeczyć nie można, jeżeli przypuścimy, że oprócz widocznego piętna planetarnego na całym organicznym świecie najmocniéj wybitego, spostrzegamy i moralną jego zależność od wpływu gwiazd stanowiących o przeznaczeniu losów człowieka na tym padole płaczu.

Fryderyk II. z przydomkiem Mądry, elektor Heidelbergski przyszedł na świat w chwili wschodu gwiazdy tyryusza czyli kanikuły. Ztąd wróżył mu pewien astronom, iż przez psa zginie. W roku 1556 utknął na psie leżącym, i upadł tak nieszczęśliwie, że niedługo potém umarł.

Margrabiemu Pontalec stawiał horoskop pewien astrolog przepowiadając mu, iż od morza zginie w r. 1719. W tym czasie margrabia wplątał się w spisek przeciw rządowi. Nim jednak przyszedł do wykonania, został odkryty; skompromitowani ratowali się ucieczką do Hiszpanii tylko Pontalec został i ukrywał się w lesie. Tam ujęty przez przywodzcę znanych Marczhaussés i do Nantes przed sąd zaprowadzony i na śmierć skazany, łudził się nadzieją ułaskawienia gdyż według przepowiedni nie zginie na rusztowaniu ale w morzu. W tém mniemaniu, spokojnie oczekiwał chwili wykonania wyroku. Wstąpiwszy na rusztowanie, gdy się napróżno oglądał i ociągał przyszło mu na myśl zapytać się kata, jak się nazywa. »Ja się nazywam Meer« (morze) odpowiedział zagadniony. »Zginąłem!« zawołał Pantalec, i położył głowę pod topór katowski.

Angielski astronom Francis Moore umieścił w kalendarzu na rok 1807 tę uwagę: »Około miesiąca kwietnia Sułtan turecki zginie podczas buntu, co istotnie nastąpiło, tylko o 4ry tygodnie późniéj.

Alexandra Wielkiego przestrzegał w Magii biegły, a z astrologicznych wróżb słynący per-

ski astronom, odradzając mu, aby nie ciągnął do Babilonu, bo go tam śmierć spotka. Bohatér Macedoński nie zważał na złowieszcze proroctwo i został otruty w rzeczoném mieście.

Astrolog Spurina wróżył Julinszowi Cezarowi, że miesiąc Marzec grozi mu wielkiém niebezpieczeństwem, oznaczając nawet dzień w którym go spotkać ma. Przestrzeżony lekce ważąc przepowiednię udał się na posiedzenie senatu, gdzie 23 ranami okryty żyć przestał.

Sueton opowiada w opisie życia cesarza Domicyana, że astrolog Asclaterion przepowiedział swojemu monarsze rodzaj śmierci i oznaczył dzień i godzinę, w ktoréj nastąpi; Po tak dokładném proroctwie zapytał cesarz wieszcza, jaką on zginie śmiercią. Bez namysłu odpowiedział astrolog: «W krótkim czasie psy rozszarpią mnie i zjedzą.« »Tego nie dopuszczę« rzekł cesarz i wydał tajny rozkaz, aby proroka zabić i spalić na stosie. Wola monarchy została wykonaną jak najsumienniéj; gdy zaś stos podpalono, ulewny deszcz zagasił ogień, a ludzie pouciekali od trupa napół spalonego, do którego mnóztwo psów zbiegło się i chciwie go pożarło.

Matematyk Proclus prorokował Cesarzowi Anastazyuszowi Wielkiemu, że zginie od piorunu. Chroniąc się przepowiedzianéj śmierci, kazał wybudować nadzwyczaj mocne sklepienie dokąd za każdém pojawieniem burzy spieszył, mieniąc się tam być bezpiecznym. Gdy pewnego razu, po zbyt gwałtownéj burzy, ze swéj kryjówki nie wychodził; pobiegli tam dworzanie i znaleźli go od piorunu zabitego.

PRZYJECHALI DO KRAKOWA.

Od dnia 12 do dnia 13 Października.

Ziemiński Ignacy, Popławska Marya ob., Politalska Emilia ob., Konarski Ignacy hr., Bukowski Tytus, Pieniążek Albin ob., Pieniążek Julia ob, z Polski; — Walewski Cypryan, Kozierowicz Józef, Konradi, Ciechowski Józef ob., z Galicyi.

Wyjechali z Krakowa.

Leśniewski Ludwik, Lebrun, Rollinat Karol, Koppenstetter Maurycy, Jakubowski Adam ob., Glinicki Karol, Rolinat Leon, Kalinka Alexander, Puchalski Józef, Relidzyński Ignacy ob, Tarnowski Jan hr, Grysiński Józef. Stanko Józef, Łabęcki Piotr ob., Pesel Bartłomiej, Stark Juliusz, do Polski; — Wojciechowski Józef ob., do Galicyi; — Kasznitz Karol baron, Cetnarski Wincenty ob., do Pruss.

Doniesienie Urzędowe.

Nro 8230.

WYDZIAŁ SPRAW WEWNĘTRZNYCH I POLICYI W SENACIE RZĄDZĄCYM.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i jego Okręgu.

W wykonaniu uchwały Senatu Rządzącego z dnia 19 Września r. b Nro 4978 podaje do powszechnéj wiadomości iż w dniu 27 b. m. i r. w godzinach przedpołudniowych odbędzie się w biórach Wydziału publiczna *in minus* licytacya na wypuszczenie w przedsiębiorstwo budowy 24 sztuk kramów dla magierczarzy płócienników i solarzy, gdy cena jednego kramu na złp. 322 gr. 3 kosztorysem jest obliczoną, a za tym cena do pierwszego wywołania za wystawienie 24 sztuk kramow złp. 7730 gr. 12 naznacza się, chęć licytowania mający złoży na *vadium* złp. 770. O innych warónkach w biórach Wdziału wiadomość powziętą być może.

Kraków 8 Października 1842 r.

Senator Prezydujący,
SOBOLEWSKI.
Referendarz L. *Wolff.*

Nro 5230.

TRYBUNAŁ.

Wolnego Niepodległego i ściśle Neutralnego Miasta Krakowa i Jego Okręgu.

Wzywa wszystkich massę Jana Alojzego Szydłowskiego w depozycie sądowym złożoną z summy 466 złp. 5 gr. składającą się, zapowiadających aby się w terminie miesięcy trzech od daty pierwszego ogłoszenia rachując z prawami swemi do zapowiedzianéj w depozycie wyżéj wspomnionéj massy do Trybunału zgłosili pod rygorem postąpienia z nią jako rzeczą opuszczoną.

Kraków dnia 8 Października 1842 r.

Sędzia Prezydujący
J. *Dymidowicz.*
Sekr. *Lasocki.*

(1r.)